

Dokumenttittel: Rutine for nøytral opptreden i Føie
Utarbeidet av: Stine Bølgenhaugen
Sist oppdatert: 03.07.2026 **Versjon:** 2

Rutine for nøytral opptreden i Føie

Alle nettselskap i Norge er regulert av Energidepartementet og Reguleringsmyndigheten for Energi (RME). Reguleringen setter spesifikke lovkrav til nøytral opptreden.

Føie er pålagt å ha interne rutiner for nøytral opptreden, som alle ansatte skal være kjent med.

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning.....	1
2.	Formål.....	2
3.	Omfang og virkeområde.....	2
4.	Nøytralitetsansvarlig.....	2
5.	Grunnleggende prinsipper for nøytralitet.....	2
5.1	Særlige fordeler	2
5.2	Krysssubsidiering	4
5.3	Salg av tjenester	4
6.	Kjøp av tjenester.....	4
7.	Opplæring.....	5
8.	Rapportering av avvik.....	5
9.	Konsekvenser av brudd på nøytralitetsregelverket	5

1. Innledning

Gjennom områdekonsesjon har nettselskapene monopol på overføring av strøm innenfor sitt geografiske område. For å unngå at nettselskapene utnytter sin monopol-situasjon blir alle nettselskap regulert av Energidepartementet og Reguleringsmyndigheten for Energi (RME). Gjennom nettreguleringen blir det satt spesifikke lovkrav til nøytral opptreden.

Denne rutinen skal sikre at Føie opptrer nøytralt i sin nettvirksomhet, i samsvar med:

- Energiloven
- Forskrift om tariffer og rapporteringsplikt for omsetningskonsesjonærer (Kontrollforskriften)
- Forskrift om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (Avregningsforskriften)
- Forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM-forskriften)

2. Formål

Formålet med rutinen er å etablere klare retningslinjer for nøytral opptreden, organisering og informasjonshåndtering i Føie. Den skal sikre likebehandling av alle aktører i markedet og opprettholde tillit til Føies virksomhet.

Krav til rutinebeskrivelse fremgår av avregningsforskriften [§8-1a](#). Interne rutiner for nøytral opptreden:

Nettselskap som er omfattet av krav til selskapsmessig skille etter [energilovent § 4-6](#), skal ha interne rutiner for å sikre at selskapet overholder kravene til nøytral opptreden. Rutinene skal som et minimum beskrive hvilke forpliktelser knyttet til nøytral opptreden som gjelder for de ansatte og ledelsen. I tillegg skal rutinene inneholde krav til regelmessig opplæring av de ansatte og ledelsen knyttet til etterlevelse av nøytralitetskravene.

Nettselskapene skal utpeke en uavhengig nøytralitetsansvarlig som skal ha tilgang på all nødvendig informasjon fra nettselskapet og relevante underleverandører. Nøytralitetsansvarlig skal kontrollere at nettselskapet opptrer nøytralt, og er ansvarlig for utarbeidelse av nøytralitetsrapport og gjennomføring av opplæringsprogram.

3. Omfang og virkeområde

Rutinen gjelder for hele organisasjonen, herunder:

- Alle ansatte i Føie
- Innleide ressurser

4. Nøytralitetsansvarlig

Lovverket stiller krav til utnevning av en uavhengig nøytralitetsansvarlig.

Ansaret for at Føie ikke bryter regelverket ligger hos hver enkelt ansatt. Ledelsen har det overordnede ansvaret for at beslutninger om organisering og drift i Føie er i tråd med regelverket for nøytralitet

Stine Bølgenuhaugen er utpekt som nøytralitetsansvarlig, med ansvar for:

- Implementering og vedlikehold av denne rutinen
- Opplæring av ansatte
- Rapportering i henhold til forskrift
- Behandling av avvik og forbedringsforslag

5. Grunnleggende prinsipper for nøytralitet

Overordnet kan vi dele det opp i to hovedkrav til nøytral opptreden:

1. **Å gi særlige fordeler er ikke tillatt:** Ansatte i Føie tillates ikke å gi eiernes konsernvirksomheter informasjon og/eller data, eller på andre måter særlige fordeler, som andre relevante aktører ikke får.
2. **Krysssubsidierting er ikke tillatt:** Føie skal ikke belaste nettvirksomheten med kostnader som er knyttet til konkurranseutsatt virksomhet

5.1 Særlige fordeler

Ansatte i Føie tillates ikke å gi enkelt-aktører særlige fordeler. Kravet rundt særlige fordeler er blant annet formulert i NEM-forskriften [§4-14](#):

Et nettselskap innenfor et integrert foretak skal ikke ta beslutninger eller utføre handlinger som kan gi en særlig fordel til andre foretak innenfor gruppen, herunder gi tilgang til informasjon som andre aktører ikke har, og som kan utnyttes i markedet.

Nedenfor gis eksempler på hva nettvirksomheten må passe på. Listen er ikke uttømmende:

- **Strømleverandører:** Føie skal ikke gi fordeler og/eller informasjon til en enkelt strømleverandør. Alle strømleverandører skal behandles likt. Det tillates ikke å anbefale en spesifikk strømleverandør til kunden. Får vi en forespørsel om anbefaling fra kunde, så skal det henvises til en nøytral oversikt over tilgjengelige strømleverandører i vårt nettområde på stompris.no eller lignende.
- **Forbrukere/kunder:** Føie skal ikke gi fordeler til enkelt kunder. Alle kunder skal behandles likt og få samme informasjon samtidig, like betingelser for tilknytning, nettleie, anleggsbidrag o.l. Eventuelle eierinterne kunder skal ikke få andre betingelser, fordeler eller informasjon enn andre eksterne kunder.
- **Produsenter:** Alle produsenter skal behandles likt, få lik informasjon, vilkår og betingelser. Dersom Føie mottar produksjonsplaner fra en produsent, vil dette være informasjon det er forbudt å dele med andre produsenter, da dette vil kunne gi dem et konkurransefortrinn.
- **Leverandører:** Alle leverandører, uavhengig av om det er entreprenører, leverandører av utstyr og materiell, tjenesteleverandører etc. skal likebehandles. Føie tillates ikke å gi særlige fordeler til enkeltaktører. Eventuelle eierinterne leverandører skal ikke behandles annerledes enn eksterne leverandører.
- **Datadeling:** Deling av data omfattes av flere lovverk, som blant annet personopplysningsloven. Med hensyn til regelverk for nøytral opptreden handler kravene først og fremst om at data (og innsyn i data) ikke kan deles på en slik måte at den gir enkeltaktører særlige fordeler/konkurransefortrinn. Data som deles med en aktør må kunne deles på samme måte med alle andre relevante aktører. Eierinterne virksomheter skal ikke ha en annen tilgang til data og/eller informasjon enn andre relevante eksterne aktører.
- **Kommunikasjon og profilering:** Føies merkevare og visuelle profil skal være klart adskilt fra øvrige eierselskaper og strømleverandører. Det skal tydelig fremkomme at det er Føie som er avsender av all informasjon. Informasjon og visuell profil omfatter, men er ikke begrenset til:
 - Direkte kontakt med kunder
 - Utsending av kundeinformasjon, eks epost, SMS, brev
 - Uttalelser, pressemeldinger og intervju med media.
 - Nettsider
 - Foretaksnavn, logo og andre forretningskjennetegn

Tilganger og informasjon som er nødvendig for utførelsen av arbeidet, tillates innenfor regelverket:

Føie kjøper i dag en rekke tjenester fra ulike leverandører, både eierinterne og eksterne. Eksempler på eierinterne tjenester som blir benyttet er økonomi ressurser, IT-drift og kommunikasjon. De som jobber med å levere slike tjenester til Føie må nødvendigvis ha tilgang til den informasjonen og systemer som er nødvendige for å få utført arbeidet. Dette tillates innenfor regelverket, men de som jobber med å levere tjenester for Føie er underlagt de samme kravene til nøytral opptreden som den enkelte ansatte i Føie er. Det betyr at all informasjon de får innsyn igjennom tjenesten de leverer til Føie er taushetsbelagt og skal ikke deles med øvrige ansatte i eierinterne virksomheter, da dette kan bidra til å gi eierinterne virksomheter særlige fordeler.

5.2 Krysssubsidiering

Kravene rundt krysssubsidiering har som mål å sikre at nettvirksomheten ikke dekker kostnader som gjelder andre virksomheter i konsern/eierselskap. Bakgrunnen er å sikre at nettleien som kundene betaler kun dekker relevante/nødvendige kostnader ved strømmettet.

Nettselskapet er gjennom inntektsrammen sikret en viss inntekt, og for et energiselskap eller konsern som driver med andre virksomhetsområder enn nett, kan det finnes insentiv til å legge kostnader fra andre virksomhetsområder over i nettvirksomheten for å øke fortjenesten for energiselskapet/konsernet totalt. Dette kalles krysssubsidiering og er forbudt iht. energiloven og underliggende forskrifter og reguleres blant annet gjennom Kontrollforskriften [§1-5](#):

Nettselskapet skal ikke belaste nettvirksomheten med kostnader som er knyttet til konkurranseutsatt virksomhet. Flytting av inntekter som knytter seg til nettvirksomheten over på konkurranseutsatte virksomhetsområder er ikke tillatt.

Nedenfor gis eksempler på krysssubsidiering. Listen er ikke uttømmende:

- **Ikke tillatt med overskuddskapasitet:** Nettleien skal dekke kostnader som er nødvendig for å drive nettvirksomheten. Dersom Føie har flere ansatte enn nødvendig og/eller flere eiendeler (f.eks ekstra kontorbygg) enn nødvendig, vil kostnadene være høyere enn nødvendig. Et eksempel er at denne kapasiteten blir leid ut billig til andre virksomheter hos eierne våre. Dette er i strid med regelverket for nøytral opptreden fordi nettkundene gjennom nettleien dekker kostnader som ikke er nødvendig for nettvirksomheten og fordi eierinterne virksomheter vil motta en særlig fordel.
- **Prising av administrative fellestjenester:** Alle kjøp som Føie gjør fra eierselskapene (Ringerikskraft og Vidju) skal prises nøytralt. Det tillates ikke å belaste Føie en høyere pris for tjenesten/leveransen enn hva man belaster andre forretningsvirksomheter i eierselskapene, med den hensikt å belaste monopolvirksomheten med kostnader som tilhører eierselskapene. Prisen Føie betaler må også stå i stil med den leveransen som faktisk blir levert. Betaler Føie for mer enn hva som blir levert, er dette å anses som krysssubsidiering.

5.3 Salg av tjenester

Nettselskapet har ikke anledning til å bemanne seg opp for overkapasitet og salg av tjenester over lengre tid, jf NEM-forskriften [§4-16](#).

Unntakene er:

- Salg eller utleie av overskuddskapasitet i et begrenset omfang, der kapasiteten er anskaffet for å opprettholde og dekke nettselskapets eget behov, men som ikke fullt ut kan benyttes for dette formålet.
- Salg av driftssentraltjenester til kraftprodusenter og fjernvarmeselskap.
- Ekstraordinære beredskapssituasjoner

6. Kjøp av tjenester

Alle nettselskap må følge det alminnelige anskaffelsesregelverket i anskaffelsesloven og forsyningsforskriften. I hovedtrekk betyr dette at alle anskaffelser skal konkurranseutsettes og likebehandles. Unntaket fra hovedregel om konkurranseutsetting er:

- Kontrakter med en anslått verdi under 500.000 kr eks. mva.
- Eiendomstjenester
- Administrative fellestjenester

Alle anskaffelser skal ha en skriftlig avtale og nøytralitetsrisiko skal vurderes.

7. Opplæring

Alle ansatte skal ved ansettelse gjennomgå opplæring i nøytralitet. Opplæringen skal være lik for alle ansatte.

Det stilles også krav til jevnlig/årlig gjennomgang av rutinen, for å sikre etterlevelse av regelverket for nøytralitet.

For eksterne leverandører/innleid personell vil nøytralitetskravet fremkomme av avtalen. I noen tilfeller kan det være aktuelt med at Føie tilbyr/krever gjennomføring av opplæring. Eksempler på dette kan være innleide montører som har kontakt med nettkunder og innleide administrative tjenester som f.eks. regnskapstjenester.

8. Rapportering av avvik

Dersom det oppdages avvik, eller mistanke på brudd av nøytralitetskravet skal dette meldes fra til nøytralitetsansvarlig via Føies interne avvikssystem, eller direkte til nærmeste leder eller nøytralitetsansvarlig.

9. Konsekvenser av brudd på nøytralitetsregelverket

Reguleringsmyndigheten fører tilsyn med alle nettselskap. Oppdages det avvik har de hjemmel til å ilegge nettselskapet bøter. Størrelsen varierer avhengig av størrelsen på selskapet og alvorlighetsgrad av overtredelsen.

Utover økonomiske sanksjoner er det også uheldige konsekvenser for Føie om vi bryter regelverket:

- Svekket omdømme ovenfor kunder og myndigheter
- Risiko for innstramming av regelverket øker
- Negativ medieomtale – alle tilsyn og vedtak om bøter er offentlig informasjon